

פרי קודש הילולים

לעילוי נשמת
מרת פסטיל טרקש ע"ה בת הרה"ח
ר' חיים יחזקאל ז"ל,
(בת מרת בילא בת מרת רבקה ע"ה
בת רבינו הגה"ק זצ"ל)
נלב"ע י"ג שבט תשנ"ט
תנצב"ה

פרשת בשלח תשפ"ד

בס"ד, (שנה ב') גליון מס' 97

מתורתו ומורשתו של רבינו הגה"ק הילל זצ"ל
אברק"ק סאסרעגען

פרשת בשלח

על ידי ההליכה במדבר הונשאו ישראל לקבל את התורה ולהיכנס לארץ ישראל

וַיְהִי בַשְּׁלַח פְּרָעָה אֶת הָעָם וּגּוֹ'

(שמות יג, יז)

ש"פרעה הקריב", ודרשו חז"ל (שמות רבה כא, ה; תנחומא בשלח ח בשינוי לשון; ובלשון זה במדרש לקח טוב שמות יד, י, ג), "הקריב לבם של ישראל לאביהם שבשמים", וקירב את זמן היציאה ממצרים קודם ד' מאות שנה על ידי עבודת פרך. ולכן נחשב שפרעה הוא ששלח אותם, וזהו שכתוב "בשלח פרעה את העם".

"ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים", אלא סיבכם במדבר מקום נחש ועקרב, ונתן להם באר ומן. "כי קרוב הוא", שעדיין לא היו מוכנים לקבלת התורה ולהיכנס לארץ ישראל, שהרי קודם הזמן יצאו ממצרים. ולכן "ויסב אלקים וגו'", כדי שיהיו מוכנים לקבלת התורה ולהיכנס לארץ ישראל.

הנה השי"ת אמר לאברהם אבינו (בראשית טו, יג-יד), "כי גר יהיה זרעך וגו' ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה וגו' ואחרי כן יצאו ברכוש גדול", כי כך יהיו מוכנים לקבלת התורה ולכניסה לארץ ישראל. אך מכיון שלא יכלו להתממה והיו מוכרחים לצאת קודם הזמן, היה צריך להרבות ניסים ונפלאות ביציאת מצרים ובקריעת ים סוף, כדי שיהיו מוכנים לקבלת התורה. ואחר כך במן ובבאר ובהליכה במדבר, עד שהיו מוכנים גם להיכנס לארץ ישראל. וכל זה בנוסף לעינוי בעבודת פרך במצרים, שהיה "כור הברזל".

וזהו "ויהי בשלח פרעה", וכי פרעה שלחם, הרי א-ל-מוציאם ממצרים" (במדבר כג, כב), "ביד חזקה ובזרוע נטויה" (דברים ה, טו). אלא

מצרים נתחרטו על קושי השעבוד שקיצר לבני ישראל את הגלות

וַיִּהְיֶה לְבַב פְּרָעָה וַעֲבָדָיו אֶל הָעָם וַיֹּאמְרוּ מַה זֹאת עֲשִׂינוּ כִּי שְׁלַחְנוּ אֶת יִשְׂרָאֵל מֵעֲבָדָנוּ

(שמות יד, ה)

עוד מצינו מפורש בפסוק "ולא יכלו להתממה" (שם פסוק לט), שמנעו המצריים מבני ישראל דת יהודית עד ששקעו במ"ט שערי טומאה, ולכן לא יכלו להתממה עוד להשלים ארבע מאות שנה, והוציאים השי"ת ממצרים קודם הזמן³.

וזה מה שנהפך לכב פרעה ועבדיו ואמרו, "מה זאת עשינו", להכביד עליהם עול השעבוד, אשר לכן יצאו לפני הזמן, ובמעשיו גרמו "כי שלחנו את ישראל מעבדנו". היה עלינו לקרבם ולהקל העבודה מעליהם, כדי שימשיכו עוד שנים רבות לעובדנו. (ח"א קע)

קשה להבין אומרים "מה זאת עשינו", הלא עשו זאת כי חששו למות במכת בכורות, וכמאמר הכתוב "ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ כי אמרו כולנו מתים" (שמות יב, לג). ואם כן, מה התחרטו עכשיו.

ונראה לפרש, דהנה גזירת גלות מצרים נגזרה כברית בין הבתרים לארבע מאות שנה, אבל באמת יצאו בני ישראל ממצרים אחרי מאתיים ועשר שנים, וזאת מפני שפרעה הכביד מאד את עול השעבוד הגדול בעבודת פרך בחומר ובלבנים, וקושי השעבוד הקדים את הזמן².

בזכות מסירות נפשם התעלו ישראל במדרגתם יותר מהמלאכים

וַיִּסַּע מִלֶּאֱן הָאֱלֹקִים הַהַלֵּךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל וַיִּלְךְ מֵאֲחֵרֵיהֶם

(שמות יד, יט)

הנה אמרו חז"ל (תולין צא, ב), "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת וכו'". והטעם, לפי שהם בעלי חומר ומתאווה,

איאתא בגמ' (מגילה י, ב), "בקשו מלאכי השרת לומר שירה, אמר הקב"ה, מעשה ידי טובעין ביים ואתם אומרים שירה לפני".

1. על פי דברים ד, כ; מלכים א' ח, נא; ירמיה יא, ד.

2. כן כתב בספר פרשת דרכים בתחילת הדרוש ובפירושו יפה תואר על המדרש רבה (שמות רבה טו, א) מביא דבריו, ומצא לזה רמז בדברי המדרש שם. וכ"ה בספר קול אליהו להגרי"א על הפסוק "וימרו את חייהם" בשם חז"ל.

3. כ"ה בתורת משה אלשיך פרשת ויגש ד"ה ויאמר יוסף, ובעוד ספה"ק.

"...ואולי אם המצא תמצא איזה דברי אגדה אשר ראוי לאמרם בשבילי, אולי אבנה גם אני בעבורכם..." (שם בהקדמה)

"וזאת באתי לרשום איזה ליקוטים למען ירוץ הקורא, ולאמר בשבילי איזה דבר בכל שבוע..." (קודש הילולים ח"א עמ' ז')

ומשברים תאוותם למסור נפשם ואת כל אשר להם עבור שמו הגדול, מה שאין כן המלאכים שאינם בעלי חומר. ולכן גדולים ישראל וחביבים יותר ממלאכי השרת.

וכן היה גם כאן, שבני ישראל הלכו "בתוך הים ביבשה" (שמות יד, כב), ואמרו חז"ל (שמות רבה כא, י) שבתחילה באו "בתוך הים", שלא נקרע להם הים עד שבאו המים עד חוטמן, ורק אחר כך נבקע הים ובאו "ביבשה". והיה להם מסירות נפש לעשות רצון הבורא, כמו שאמר הקב"ה למשה רבינו ע"ה (שמות יד, טו), "דבר אל בני ישראל ויסעו וגו'".

וזהו מה שאמר השי"ת למלאכי השרת, "מעשה ידי טובעין ביס" והיינו בני ישראל⁴ שנכנסו לים במסירות נפש, ואתם אומרים שירה - בתמיהה. אלא קודם יאמרו הם שירה, כי הם חביבין מכס, מצד מסירות נפשם.

וזהו שאמר הכתוב, "ויסע מלאך האלקים ההולך לפני מחנה ישראל", שבשעה שבאו בתוך הים, אזי המלאך שהוא נעלה ורוחני יותר מבני אדם, "וילך מאחריהם". כי בני ישראל נתעלו במדרגתם יותר ממלאכי השרת, מצד מסירות נפשם לעשות רצון קונם. (ח"א קעו)

בעת צרה יש להודות על הישועה העתידה לבוא

אָז יִשִּׁיר מֹשֶׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וּגְוִי

(שמות טו, א)

הוא חסדים ורחמים, לטוב לנו כל הימים.

וזהו שאמרו חז"ל, "לא מצינו אדם שאמר שירה להקב"ה אלא ישראל". כי האבות הק' לא ראו איך שכל הצרות והצער היו לטובה, כמו שנאמר (לעיל ו, ג; וברש"י) "ושמי ד' לא נודעתי להם". ורק בני ישראל, אחרי קריעת ים סוף, ראו והכירו שכל השעבוד והצער היה הכל לטובה.

וזה ביאור המשך דברי המדרש, "עתידין ישראל לומר שירה", שלמדו מכך שגם בעתיד יאמרו שירה מתוך אמונה ובטחון, אף בשעה שנמצאים בתוך הצרה. "לעתיד לבוא", על שם הטובה שעתידיה להיות, עוד קודם שתבוא הישועה. כי עתה ראו יד כי כשם שראו עתה יד ד' בחסדו עליהם, יידעו שכך הוא תמיד. (ח"א קפ, קפג)

אמרו חז"ל (ע' שמות רבה כג, ד) "מיום שברא הקב"ה את העולם לא מצינו אדם שאמר שירה להקב"ה אלא ישראל, לא אדם הראשון, לא אברהם, לא יצחק ולא יעקב וכו'". עוד אמרו (שם ה) "עתידין ישראל לומר שירה לעתיד לבוא וכו'".

ונראה לפרש הרמז, דהנה כאשר אדם זוכה לראות את ישועת ד' ומבין שכל הצער והצרות היו לטובה, אז הוא אומר שירה לה'. ולא כל אחד זוכה לראות ולהבין שהצרות והצער היו הכל לטובה, אלא מאמינים באמונה שלימה ד"כל דעביד רחמנא לטב עביד" (ברכות ס, ב).

אבל אם כבר זכה האדם וראה פעם אחת שהכל היה לטובה, ילמד מכך, שכאשר תהיה שוב ח"ו איזו צרה, שלא תבוא, שעליו להתחזק באמונה ובטחון, ויידע ש"מפי עליון לא תצא הרעות" (איכה ג, לה), והכל

אף בדיני ממונות של התוה"ק יש יסודות גדולים וסודות פנימיים

שֵׁם שֵׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט

(שמות טו, כה)

למה נתן להם דינים, הרי יכלו לחוקק לעצמם כמו אומות העולם.

אלא שאת זה בא הקב"ה ללמד לבני ישראל במרה, עוד קודם מתן תורה, שאף דיני ממונות של התוה"ק יש בהם יסודות גדולים, וסודות התורה וכוננות פנימיות, ואינן תלויים במקום ובזמן.

וזהו הרמז, "שם שם לו חוק ומשפט", שלימדם שאף המשפט הוא כחוק, כפרה אדומה וכשבת. ולכן כתיב לקמן בפרשת משפטים (שמות כא, א), "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם", ופירש רש"י "ולא לפני עכו"ם", שאסור להתדיין בערכאות. כי כל דיני התורה ואף דיני ממונות בכלל, הם קדושים ונעלים כמו פרה ושבת. (ח"א רז)

פירש רש"י, "במרה נתן להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת ופרה אדומה ודינין".

נראה לפרש, דהנה פרשת פרה אדומה יש בה יסוד גדול, שהיא חוק בלי טעם, ואנו מקיימים המצווה מפני שכך ציוה הקב"ה, ואנו יודעים שיש בה כוונות עמוקות וסודות גדולים. גם מצות השבת יסוד גדול היא, שהיא היא אות שהקב"ה ברא את העולם, והוא ראשון והוא אחרון.

אבל מהו היסוד הגדול של הדינין, הרי לכאורה גם אומות העולם חוקקים להם דינים, לפי הענין והזמן וצורך השעה והשוק, ואם כן

לימוד התורה יאה משום מצות ד' ולא כחכמה בעלמא

לְמַעַן אֲנַסְנוּ הַיֵּלֶךְ בְּתוֹרַתִי אִם לֹא

(שמות טז, ד)

ונראה לפרש, דהנה אמרו חז"ל (שמות רבה כה, א), שבמזן היו יכולים להרגיש כל הטעמים שבעולם. ואף על פי כן בני ישראל אכלו את המזן

איתא במדרש (תנחומא בשלח כ) מכאן היה רבי שמעון בר יוחאי אומר לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המזן".

4. א"ה. יש להאיר, שחידושו של רבינו הגה"ק זצ"ל ש"מעשי ידי" הם בני ישראל, ולא כמו שרגילים לפרש דקאי על המצריים, עולה בקנה אחד עם אמר חז"ל בשמות רבה (כג, ז), "אמר רבי יוחנן בקשו המלאכים לומר שירה באותו הלילה שעברו ישראל את הים ולא הניחם הקב"ה, אמר להם לגיונותי נתונין בצרה ואתם אומרים לפני שירה".

"לזאת אהובי בני רחימי לכבדני בתורה ומעשים טובים, אשר היא חיינו ואורך בעולם הזה ובעולם הבא..."
(שם בהקדמה)

"...ולבני ד' יאריך ימיכם ושנותיכם בנעימים עם כל אשר לכם, להזכירני לטובה לקבוע עתים לתורה בכל יום ויום..."
(קודש הלולים בהקדמה)

לשם "לחם", ולא לשם תענוגות. והנה גם בתורה הק' יש את כל החכמות, וכל העוסק בתורה מחכים, אבל אנו מחוייבים ללמוד את התורה כאשר ציוה ד'. ולכן לא ניתנה התורה לדרוש אלא לאוכלי המן,

שכבר הי' להם דבר שהי' אפשר לטעום בו כל הטעמים ואעפ"כ כיוונו באכילתם רק לשם "לחם". ורק מי שעמד בנסיון זה יכול לדרוש את התורה בכוונה נכונה.⁵

(ח"א קצב)

בשבת קודש היה במן תוספת טעם רוחני

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁשִׁי לְקָטוֹ לֶחֶם מִשְׁנֶה (שמות טז, כב).

במאכלים היו יכולים להרגיש טעם רוחני נעלה, מעין עולם הבא. וזהו ש"נשתנה המן לשבת בריחו וטעמו", דאכן כל הטעמים הגשמיים שהיו יכולים להרגישם במן בכל ימות השבוע, משונים היו בשבת, שאז היו יכולים לטעום יחד עם הטעם הגשמי גם טעם רוחני ונעלה, מעין העולם הבא.⁶

(ח"א קפח)

פירש רש"י, "אותו היום נשתנה לשבח בריחו וטעמו".

יש לדקדק, שהרי במן היה כל אחד מישראל טועם כל מה שהיה רוצה (שמות רבה כה, ג), ומה יכול להיות טעם משונה בשבת.

וצריך לומר, דבשבת שהוא מעין עולם הבא, יום רוחני ונעלה, גם

⁵ ובח"ב עמ' עו פירש רבינו הגה"ק זצ"ל באופן דומה, שגם בתורה אף שידוע בה טעמי תורה עליו לקיים המצוות כחוק, כדי שלא יבוא לידי מכשול, עיי"ש.

⁶ א"ה. ואפשר שזהו הרמז במה שכתב רש"י שהי' המן משונה "בריחו וטעמו", כי אמרו חז"ל (ברכות מג, ב) "איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו הוי אומר זה הריח", כי טעם רוחני וריח הם עבור הנשמה.

מכתבים למערכת

לכבוד קוראי הגליון "פרי קודש הילולים",
שלום וברכה.

ברצוני להעלות נר זכרון לאחד מצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל שיום היארצייט שלו חל בט' שבט, וכל המשפחה שלו נרצחו עקד"ה בימי המלחמה, ה"ה הר"ר ברוך פולק ב"ר אברהם יהודה בן רבינו הגה"ק זצ"ל. ושם אמו מרת מירש ע"ה.

ר' ברוך ז"ל, היה תלמידו של הרה"ג רבי יהודה גרינוולד זצ"ל אב"ד סאטמר, ונמנה על הלומדים החשובים בישיבה וגם האחים החשיבהו למובחר. לפי המקובל במשפחה היה לרבי ברוך גילוי אליהו.

שם אשתו בזו"ר לא ידוע. הם גרו בדערברעצין ואשתו נפטרה בצעירותה. מזיווג זה נולד להם בנם, ניסן יהודה, שנעק"ד בימי החורבן הגדול.

שם אשתו בזו"ש מרת ניחא ב"ר יעקב מאיר ב"ר יחיאל הירש ומרת שרה מפראטא. הם עברו גרו בביסטריץ, שם נולדו להם חמשת ילדיהם: זאב, הילל, יעקב שלמה, מירש, ובנם החמישי שנולד אחר פטירתו ונקרא ע"ש אביו "ברוך ב"ר ברוך".

ר' ברוך נלב"ע ביום ט' שבט תרצ"א, עוד בחיי אביו, ומנו"כ בביסטריץ. מעניין לציין שעל מצבת קבורתו נחקק שהי' נכד הגה"צ מו"ה הלל מסארענען זצ"ל.

אשתו וחמשת ילדיהם נהרגו עקה"ש בימי המלחמה, הי"ד. יהיו הדברים נר זכרון לעילוי נשמתם, וזכות התורה והתפילה תעמוד להם ולנו ולכל ישראל, להיושע בדבר ישועה ורחמים, אמן.

בברכה מרובה,

מרדכי לייפר, בני ברק

בן לאמו"ר ר' יעקב ישראל ב"ר ישכר בער ז"ל.

(שהיה חתן הרה"ח יצחק ביקסנשפנר ז"ל, חתן הרה"ח ר' אליעזר פולק ז"ל בן רבי אברהם יהודה בן רבינו הגה"ק זצ"ל).

שחקר רבות את תולדות המשפחה וחיבר את הספר החשוב "בית אבותינו" להנציח שמם בקרב כל הארץ.

נלב"ע י"ב שבט תשפ"א, ומנו"כ בהר המנוחות שבעיה"ק ירושלים תובב"א.

תנצב"ה

"עיקר כיבוד אב ואם לעשות רצון אבינו שבשמים כי זה נחשב לאבות כאילו המה עושים, והעיקר לקבוע עתים בכל יום ויום לתורה..." (שם בהקדמה)

"...מי שזכה להיות לו בנים וחתנים צדיקים וכו' המעשים שלהם יהיו לו למשען בעולם הבא וכו' ואין לנו חסד גדול מזה..." (עפ"י קודש הילולים בהקדמה)

נא להתפלל לרפואת צאצאי רבינו הגה"ק זי"ע הרה"ח ר' הילל דוב בן חנה דבורה הי"ו (גאנץ), והרה"ח ר' אברהם אשר בן רבקה הי"ו בתוך שאר חולי ישראל

דברי התענוגים

מאת רבינו בנימין וואלף בן רבינו יואל זצ"ל רייכלס אב"ד שאפי, מח"ס "דברי התענוגים"
חותנו של רבינו הגה"ק הילל הזקן זצ"ל אב"ד אייבשיין

א. ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר וגו'.

'תנו רבנן, בוא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבינו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביוזה, והוא נתעסק במצוות, שנאמר (משלי י, ה) 'חכם לב יקח מצוות' וגו'. ומניין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור. אמרו, סרח בת אשר נשתיירה מאותו הדור, הלך משה אצלה וכו'. הלך משה ועמד על שפת נילוס, אמר לו, יוסף יוסף, הגיע העת שנשבע הקב"ה שאני גואל אתכם, והגיעה השבועה שהשבעת את ישראל. אם אתה מראה עצמך מוטב, אם לאו, הרי אנו מנוקין משבועתך, מיד צף ארונו של יוסף" (סוטה יג.).

ולכאורה קשה, הרי גם על הביזה היה ציווי מהקב"ה, 'דבר נא באזני העם וישאלו' וגו', והיו מוכרחים לעשות זאת קודם יציאתם ממצרים, ואילו את עצמות יוסף היו יכולים ליקח בשעת היציאה. ואם כן, המצוה דביזה חלה עליהם קודם שחל עליהם חיוב השבועה, ומניין ש"חביבות מצוות על משה רבינו" יותר מישראל.

אמנם כל זה היה נכון אם היו יודעים ישראל היכן יוסף קבור, אז היו יכולים להמתין עם לקיחת עצמותיו עד שעת היציאה. אבל כיון שלא היו יודעים היכן הוא קבור, היה להם לחקור אחריו, כמו שעשה משה. אלא ודאי מוכח, "כמה חביבות מצוות על משה רבינו".

ורק אחר שאמר התנא, "כמה חביבות מצוות וכו", שכל ישראל כולן נתעסקו בביוזה", ולפחות חלק מהם היו צריכים לחפש את מקום קבורתו של יוסף. ומשמע מכך, שלא היו יודעים ישראל היכן יוסף קבור. ומעתה פריך שפיר, "ומניין היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור". וקל להבין ופשוט.

ב. ויקח משה את עצמות יוסף עמו.

עוד איתא בגמרא (שם ע"ב), "והכתיב (יהושע נד, לב) 'ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל ממצרים קברו בשכם' וכו', מאי שנא בשכם, אמר רבי חמא בר' חנינא, משכם גנבוהו ולשכם נחזיר אבידתו. קשו קראי אהרדי, כתיב 'ויקח משה את עצמות יוסף עמו', וכתיב 'ואת עצמות יוסף אשר העלו בני ישראל' וגו'. א"ר חמא בר' חנינא, כל העושה דבר ולא גמרו ובא אחר וגמרו, מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו".

ולכאורה, אם המצוה נקראת על שם מי שגומרה, היאך דרשו על הפסוק 'חכם לב יקח מצוות' זה משה, הלוא הוא לא גמר את המצוה. אך באמת יש לחלק, הא ד"אין המצוה נקראת אלא על שם גומרה" (ב"ר פה ג, ע"ש), היינו דוקא במי שהיה יכול לגומרה, ולא גמר. אבל היכא שלא היה בידו וביכולתו לגמור, מדוע שיפסיד את שכר התחלת המצוה. לזה נקט ר' חמא בר"ח בלשונו, "כל העושה דבר ואינו גומרו", משום שלא היה ביכולתו לגמור, "ובא אחר וגמרו, מעלה עליו הכתוב על שגמרו כאילו עשאו". פירוש, האחרון נוטל שכר כאלו עשה את כל המצוה, אבל הראשון אינו מפסיד שכרו. ושפיר נאמר על משה רבינו, 'חכם לב יקח מצוות'.

ולכאורה קשה, מדוע לא קבר משה את יוסף בעבר הירדן, לפי מה שפירש רש"י בר"פ ואתחנן, שמשה רבינו דימה שארץ סיחון ועוג נחשבת כארץ ישראל, ע"ש. לכן הקדים ר' חמא ודרש, "לשכם נחזיר אבידתו", ולשכם לא הותר למשה רבינו להיכנס. ורק אחר שדרש כן, הקשה קראי אהרדי, דכיון שלא היה ביד משה לקבורו בשכם, מהיכי תיתי שיפסיד שכרו, ומדוע נאמר 'אשר העלו בני ישראל'. ותירץ בצחות לשונו, שבאמת לא הפסיד משה רבינו שכרו, אלא שגם בני ישראל שסיימו את המצוה קבלו שכר כאילו עשו את כולה.

ברכת מזל טוב לצאצאי רבינו הגה"ק זצ"ל

הרב יוסף קסלר הי"ו (חתן הרה"ח ר' בנימין זאב קראוס זצ"ל ותברלחט"א מרת ר. קראוס שתחי')
לרגל נישואי הנכדה-הבת הכלה תחי' עבי'ג החתן אברהם חיים בק ני"ו בן הרב יאיר הי"ו
הרה"ח ר' משה עבי בנימין הי"ו ובנו הרה"ח ר' נתן בנימין ראטה הי"ו
לרגל נישואי הנכדה-הבת הכלה תחי' עבי'ג החתן נפתלי אלימלך כהן ני"ו בהרה"ח ר' זלמן ליב הי"ו
החתונה אי"ה יום ג' יתרו כ' שבט באולמי פארהאנד בית שמש
יהי רצון שיזכו לרוזת מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה לתפארת אבות, הם וכל משפחתם,
ויתקיים בהם במהרה "בגלל אבות תושיע בנים ותיבא גאולה לבני בניהם", אמן.

לקבלת הגליון בעז"ה מידי שבוע, וכן לקבלת גליונות קודמים

נא לשלוח בקשה לכתובת: info@Kodesh-Hilulim.com

כמו"כ כל מי שיכול להעשיר ברעיונות ומאמרים וכדו' למטרות הגליון נא לשלוח לכתובת הנ"ל.